

медіатора, а й загальний імідж усіх медіаторів України. Лише за тієї умови, що медіатор буде дотримуватися усіх вимог професійної етичної поведінки, він автоматично проявлятиме повагу до себе та своєї професії.

Список використаних джерел

1. Кантор Н. Ю. Європейські стандарти правового *статусу медіатора*. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право 2020. № 60. С. 109-122.
2. Кодекс етики медіатора. *Національна асоціація медіаторів України*. URL: <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/nseyenf-yekhyuny-pyeeakhsua/>.
3. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. – Одеса : Екологія, 2019. – 456 с.
4. Токарева К. С. Теоретико-правовий аналіз етичних засад діяльності медіатора. *Вісник АПСВТ*. 2020. № 3-4. С. 70-79.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сулейманова С. Р.

Гореванова Юлія Денисівна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У 2014 році Україна вперше зіткнулася із військовою агресією РФ на сході нашої держави, а за 8 років ця ситуація переросла у повномасштабне вторгнення російських військ. 24 лютого 2022 року назавжди змінило образ життя українців. Війна торкнулась кожного клептика наших земель, кожного українського серця і кожної сфери нашого життя.

У ст. 3 Конституції України проголошується, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Проте у конкретних життєвих обставинах задля нормалізації та збереження життя і здоров'я громадян їхні законні права та інтереси можуть дещо обмежуватись. У різні історичні періоди Україна неодноразово зустрічалась із рід-

ного роду викликами, зокрема: війни, збройні конфлікти, катастрофи техногенного характеру, пандемія та інше. Як раніше, так і зараз подібні надзвичайні ситуації обумовлюють введення в країні спеціальних правових режимів. Вони спричиняють перехід на особливу форму роботи державних органів, правоохоронних органів, усіх державних та соціальних інституцій загалом.

Фактично, умови воєнного стану, які вже третій місяць переживають українці, великою мірою впливають на всі правовідносини та інституції в країні. Судова гілка влади також зазнала і продовжує зазнавати змін від впливом безжалісної війни, це зумовлює внесення певних корективів у процес здійснення судочинства усіх її існуючих форм, зокрема і цивільного.

У період воєнного стану, відповідно до ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», повноваження судів не можуть бути припинені. Тому, продовжуючи свою роботу, суди під час здійснення правосуддя повинні вміти пристосовувати чинні процесуальні норми для дієвого здійснення правосуддя в умовах воєнного стану. При цьому діяти вони повинні в рамках вимог ст. 6 Конвенції про справедливий суд та ст. 26 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Зміст та форма провадження у цивільних справах в умовах воєнного стану повинні відповідати завданням та основним засадам цивільного судочинства, але мають бути особливості здійснення такого провадження в умовах воєнного стану. На жаль, станом на сьогодні (як і з 2014 року – початку АТО) такі особливості у ЦПК не вносились [1].

Сьогодні основний тягар вжиття заходів, змін та роз'яснень стосовно реалізації правосуддя в умовах воєнного стану взяв на себе Верховний Суд. Він приймає рішення стосовно змін у порядку реалізації судочинства, розробляє нові дієві механізми для забезпечення постійного здійснення правосуддя в умовах війни. Так, наприклад, частина повноважень непрацюючої наразі Вищої ради правосуддя передано Голові Верховного Суду, який в свою чергу шляхом видання розпоряджень вносить корективи в порядок роботи судів (розпорядження Голови Верховного Суду «Про зміну територіальної підсудності судових справ в умовах воєнного стану», «Про відновлення територіальної підсудності судових справ судів Чернігівської області» та інші). Також Голова ВС, секретарі Пленуму ВС КЦС проводять

різного роду заходи для юридичної спільноти щодо їх інформування про поточний стан і проблеми як цивільного, так і усього судочинства в цілому.

Також свою активну роботу над законодавчим закріпленням змін у процесі правосуддя в умовах воєнного стану проводить Верховна Рада України. Зокрема, на даний момент представлений проєкт Закону України № 7316 від 26.04.2022 «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України (щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану)».

Вищезазначеним законопроектом була запропонована низка змін щодо положень ЦПК стосовно здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Зокрема, перелічені пропозиції стосуються внесення корективів до: порядку здійснення письмового провадження; строків розгляду цивільної справи; процедури здійснення викликів та повідомлень під час воєнного стану чи надзвичайної ситуації; переліку обставин, що дозволятимуть присутність на судовому засіданні учасників справи дистанційно з використанням режиму відеоконференції; процедури поновлення процесуальних строків у разі їх пропуску; порядку розгляду цивільних справ апеляційними судами та ін [1].

Проте дані зміни досі залишаються на стадії розгляду у той час, як суди уже зараз повинні продовжувати свою діяльність стосовно прийняття рішень у цивільних справах, основуючись на існуючих нормах та положеннях закону. Так, наразі виникають складнощі в наступних питаннях: забезпечення права учасників справи отримувати інформацію по справі, пристосування до змін територіальної підсудності судових справ, пропуск процесуальних строків та інше.

Підсумовуючи все вище наведене, потрібно вказати, що, не дивлячись на спроби влади рф зруйнувати внутрішню систему нашої держави, головні її інституції (зокрема судова влада) продовжують свою роботу, підлаштовуючись кожного дня під нові реалії світу. Звичайно, ситуація потребує як найшвидшої реакції зі сторони законодавців, встановлення нових норм та положень закону, які будуть чітко регулювати та забезпечувати повноцінну реалізацію своїх завдань навіть в умовах війни.

Список використаних джерел

1. Лекція Секретаря Пленуму ВС КЦС Луспеника Д. Д. в рамках Всеукраїнського вебінару «Здійснення цивільного судочинства в умовах воєнного стану», організований Національною школою суддів України 13 травня 2022 року.

2. Проект Закону «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України (щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану)» від 26.04.2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1279852>

Науковий керівник: асистент Московчук Д. О.

Долгова Валерія Іллівна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДІЇ СУДІ З ПІДГОТОВКИ СПРАВИ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Відповідно до ст. 2 Цивільного процесуального кодексу України (далі ЦПК України) завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд та вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб та інтересів держави. Для того, щоб досягти ці завдання, цивільний процес складається з окремих стадій. Серед цих стадій, окреме місце займають дві стадії цивільного процесу відкриття провадження у справі та підготовчого провадження. Вони регламентовані розділом III, главою 2 та 3 ЦПК України. На цих двох стадіях дуже важливу роль приділяється судді, адже саме він вирішує питання: чи відповідають всі заявлені вимоги позивача цивільному процесуальному законодавству України, відкриває провадження у справі та призначає підготовче судове засідання.

Стадія відкриття провадження у справі – це перший етап цивільного процесу. Відповідно до ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на судовий захист [1]. Ця норма Конституції знахо-